

LES VIOLÈNCIES DE GÈNERE ENVERS LES DONES TREBALLADORES.

LES TASQUES DEL SINDICAT

La violència de gènere vers les nenes i dones

La **violència de gènere** és un fet estructural i un atac contra els drets humans. Les relacions de poder desiguals entre homes i dones han estat presents històricament en la nostra societat i, actualment, encara continuen sent una xacra social. La violència constitueix la manifestació més brutal en aquestes relacions desiguals, en què el fet de pertànyer al sexe femení pot ser motiu perquè dones i nenes rebin danys o patiments físics, sexuals o psicològics, que atempten contra els seus drets fonamentals, tant en l'àmbit públic com en el privat. Possiblement és la violació dels drets humans més tolerada. No deixar que dones i nenes puguin fruitir de drets humans i llibertats fonamentals és un problema mundial que afecta dones de totes les edats, ètnies, cultures, nacionalitats i classes socials.

Totes les formes de violència tenen un impacte molt elevat sobre les dones: la violència de la parella, la familiar, l'agressió sexual i el tràfic de persones amb finalitat d'explotació sexual, els matrimonis forçats de dones i de vegades de nenes, la mutilació genital femenina, crims d'honor, violència en relació amb el dot, violacions i la seva utilització com a arma de guerra, infanticidi de nenes i esterilitzacions forçades, violència sexual, assetjament i intimidació de vegades a l'escola o en els desplaçaments, violència en la feina... A tot el món, forces socials – entre les quals també hi ha els mitjans de comunicació –, polítiques, econòmiques i religioses exerceixen un impacte negatiu sobre els drets de les dones. També la violència envers dones i nenes és un obstacle per al seu desenvolupament, ja que impedeix l'educació i el treball continuat, les relacions socials i disminueixen l'economia de les dones i les possibilitats de millora de tot tipus per a elles i moltes vegades per a les seves famílies.

Hauríem de parlar de l'especial vulnerabilitat de certs col·lectiu de dones en l'àmbit laboral. La Confederació Sindical Internacional (CSI) parla de les treballadores de la llar, sobretot si són nenes o adolescents, o les que viatgen per motius de feina, o les dones emigrants. El cas més punyent són les que acaben atrapades en xarxes de tràfic de persones, que poden acabar sent víctimes d'explotació sexual forçada.

No podem oblidar que la lluita pels recursos econòmics al món és la causant de moltes guerres, i en les zones de conflicte és on les dones acaben sent dobles víctimes. L'any 2010 hem tingut dos exemples diferents i molt clars, a l'Afganistan i al Congo. En aquest moment l'Estat espanyol intervé en la guerra de l'Afganistan, i una de les justificacions que es donen és la d'alliberar les dones afganeses de la seva situació, quan la realitat és que quan les forces occidentals decideixen acabar la seva intervenció prefereixen fer el traspàs de poders als sectors conservadors com ha passat a Kuwait o a l'Iraq, i no s'ha consolidat cap millora en la situació de les dones.

En els darrers anys, i gràcies en gran part a la feina encapçalada per les organitzacions de dones, ha anat en augment la consciència envers les diferents formes de violència que

s'exerceix contra les dones i les seves múltiples conseqüències. Les organitzacions sindicals col·laborem en aquesta lluita i cada any, la CSI, en col·laboració amb les federacions sindicals internacionals (FSI), planifica iniciatives i activitats per situar aquesta qüestió com un element prioritari en el programa dels sindicats, organitzacions patronals i governs. L'any 2010, ha cridat a participar les dones sindicalistes de tot el món juntament amb les dones del Congo en la Marxa Mundial de les Dones, en senyal de solidaritat envers les dones congoleeses víctimes de la violència sexual massiva en la regió oriental del Congo.

Les violències envers les dones i nenes són una causa important de mort i d'incapacitat; en un estudi realitzat l'any 2005 per l'Organització Mundial de la Salut (OMS), es constata que almenys una de cada tres dones al món ha patit algun tipus de violència de gènere i en alguns països aquesta xifra augmenta a una de cada dues; en molts casos exercida per la seva parella.

Els moviments de dones contra les violències

Malgrat l'important pes de les associacions de dones contra la violència sexista, manca el reconeixement públic de la seva lluita, que va lligada a la lluita pel canvi social a través de la pau, concepte que inclou l'eliminació de tot tipus de violència.

L'any 1981, en la 1a Trobada Feminista de Llatinoamèrica i del Carib, celebrada a Bogotà, es va declarar el 25 de novembre Dia internacional contra la violència envers les dones. En aquesta trobada es va denunciar la violència domèstica, la violació i l'assetjament sexual i les violacions dels estats que incloïen la tortura i els abusos soferts per les presoneres polítiques. Aquesta data es va escollir perquè el 25 de novembre de 1960 van morir assassinades les germanes Mirabal, tres activistes polítiques, en mans del dictador Trujillo de la República Dominicana. El 1999, l'ONU va donar caràcter oficial a aquesta data. Des de les secretaries de la Dona de CCOO, treballem juntament amb altres sindicats i amb les associacions de dones d'arreu de Catalunya per demanar protecció i per reivindicar millores per a la prevenció, l'atenció i la recuperació.

Instrumentes i legislació dels poders públics nacionals, estatals i internacionals

Des dels poders públics també s'han assumit responsabilitats i s'han pres compromisos davant d'aquest problema, orientats a garantir els drets bàsics de totes les persones, dones i homes, seguint les recomanacions dels organismes internacionals en el sentit de proporcionar una resposta global a les violències que s'exerceixen sobre les dones. Sobre això es pot citar l'instrument de ratificació de 16 de desembre de 1983 de la *Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona*, feta a Nova York el 18 de desembre de 1979; la declaració de Nacions Unides sobre l'eliminació de la violència envers la dona, proclamada el desembre de 1993 per l'Assemblea general; les resolucions de la darrera Cimera Internacional sobre la Dona celebrada a Pequín al setembre de 1995; la resolució 49.25 de l'Assemblea Mundial de la Salut, que declarava la violència com un problema prioritari de salut pública, proclamada el 1996 per l'OMS; l'informe del Parlament Europeu de juliol de 1997; la resolució

de la Comissió de Drets Humans de Nacions Unides de 1997; i la Declaració de 1999 com a Any europeu de lluita contra la violència de gènere, entre altres. Més recentment, la decisió núm. 803/2004/CE del Parlament Europeu, en la qual s'aprova un programa d'acció comunitari (2004-2008) per prevenir i combatre les violències exercides sobre la infància, el jovent i les dones i protegir les víctimes i grups de risc (programa Daphne II), ha fixat la posició i l'estratègia dels i les representants de la ciutadania de la Unió sobre aquesta qüestió i ha tingut continuïtat en el programa Daphne III (2007-2013).

El darrer informe de l'ONU, *La població del món del 2010*, inclou un capítol sobre la violència de gènere en els conflictes i les crisis. Se centra en històries de persones que han reconstruït les seves vides després d'un conflicte armat o d'una catàstrofe humanitària, i col·loca com a protagonistes les dones del món per alertar sobre la diferent vivència de les dones en els conflictes armats tant com a subjectes de construcció de pau i de reconstrucció postconflicte com per ser subjectes de violació sistemàtica.

L'OIT treballa perquè el sector del treball domèstic, d'especial vulnerabilitat, compti amb un conveni vinculant que pugui ser ratificat pels 183 països membres el 2011.

Les lleis espanyola i catalana contra la violència.

La llei estatal 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, pretén atendre els aspectes preventius, educatius, socials, assistencials i d'atenció posterior a les víctimes de la violència de gènere. Igualment aborda amb decisió la resposta punitiva que han de rebre totes les manifestacions de violència que regula aquesta llei. Les violències de gènere s'enfoquen en aquesta llei d'una manera integral i multidisciplinària, començant pel procés de socialització i educació. Incorpora mesures que contenen drets en l'àmbit laboral per a les víctimes, i de sensibilització i intervenció en l'àmbit educatiu. Reforça, en referència concreta a l'àmbit publicitari, una imatge que respecti la igualtat i la dignitat de les dones. Reforça el suport a les víctimes a través del reconeixement de drets com el de la informació, l'assistència jurídica gratuïta i altres de protecció social i suport econòmic. Proporciona, per tant, una resposta legal integral que abasta tant les normes processals, amb la creació de noves instàncies, com normes substantives penals i civils, inclosa la deguda formació dels operadors sanitaris, policíacs i jurídics responsables de l'obtenció de proves i de l'aplicació de la llei.

La llei orgànica d'igualtat de dones i homes 3/2007 defineix i regula l'assetjament sexual i per raó de sexe i assenya la diverses funcions dels agents socials i la necessitat de negociació en el marc de les empreses.

En relació amb la llei catalana 5/2008, de 24 d'abril, dels drets de les dones per a l'eradicació de la violència masclista, aprovada pel Parlament de Catalunya, cal assenyalar que conté importants innovacions en relació amb la llei estatal 1/2004. Es reconeixen les diferents formes de violència que poden patir les dones pel fet de ser-ho, dins un context de relacions desiguals entre homes i dones. Això implica que no específicament fa referència a la violència de gènere en la parella, com és el cas de l'estatal, sinó que sota el concepte "violència

masclista”¹ engloba la diversitat d’abusos que poden patir les dones per part dels homes (físics, psicològics, sexuals i econòmics) i que es poden donar en diferents àmbits (parella, familiar, laboral, soci comunitari i altres formes semblants). També és rellevant la importància que aquesta llei li dóna a la prevenció com a principi bàsic per combatre la violència masclista, a més de mesures de detecció i sensibilització, alhora que proporciona a les dones que la pateixen atenció, assistència, protecció, recuperació i reparació integral. Fruit d’aquest abordatge integral i específic es crea la Xarxa d’atenció i recuperació integral per a les dones víctimes de violència masclista, que aglutina i coordina tots els recursos i serveis públics gratuïts en el territori català.

Un altre aspecte destacable és que, a Catalunya, per acollir-se als drets d’aquesta nova llei, es creen nous mitjans d’identificació de les situacions de violència masclista: la sentència de qualsevol ordre jurisdiccional, tot i que no hagi guanyat fermesa, que declari que la dona ha patit alguna de les formes d’aquesta violència; l’ordre de protecció vigent; i l’informe de la Inspecció de Treball i Seguretat Social. Fins i tot en el cas que no hi hagi cap d’aquests tres instruments, la llei preveu altres mitjans específics d’identificació.

Quant als requisits perquè les dones que han patit violència masclista rebin ajuts i prestacions econòmiques, la llei només tindrà en compte els ingressos i les rendes individuals de cada dona, i no pas els de la unitat familiar, per tal que puguin rebre assistència jurídica gratuïta, ajuts escolars o la renda mínima d’inserció. I en cas que es produeixi l’impagament de pensions alimentàries o compensatòries el Govern de la Generalitat haurà de cobrir-les mitjançant la constitució d’un fons de garantia, que havia d’entrar en vigor el 2009 i que s’ha ajornat fins al 2011.

Aquestes són algunes de les innovacions més rellevants que incorpora la llei catalana, tot i que també conté altres aspectes en relació amb l’accés a un habitatge; l’establiment de noves mesures informatives i estratègies de sensibilització, prevenció i detecció; establiment de principis de la coeducació; la creació de noves mesures preventives en l’àmbit dels mitjans de comunicació; la creació de la Comissió Nacional per a una intervenció coordinada envers la violència masclista; i l’establiment de les competències de les administracions públiques.

També hi ha hagut canvis en matèria de dones estrangeres en aquesta situació: els canvis del reglament de la llei d’estrangeria LO 2/2009 faciliten el permís de residència i treball.

A Catalunya es desenvolupen diverses accions en diferents departaments. El Departament de Treball ha obert una línia d’informació i recursos envers l’empresariat, ha editat diversos materials i promou convenis de col·laboració amb empreses rellevants per promoure la inserció de dones en situació de violència de gènere. També s’han posat en marxa mesures en alguns territoris, com en l’àmbit de Ponent, on s’ha creat la primera mesa laboral per a la inserció laboral de les dones en situació de violència masclista, en la qual participa el sindicat CCOO.

¹ La llei 5/2008, de 24 d’abril, justifica la utilització de l’expressió *violència masclista* “perquè és el concepte que de forma més general defineix les conductes de domini, control i abús de poder dels homes sobre les dones i que, alhora, ha imposat un model de masculinitat que encara és valorat per una part de la societat com a superior”.

L'Institut Català de les Dones ha treballat en dues línies: mesures de sensibilització i de protecció. S'ha obert la línia d'atenció permanent, que registra les consultes que li arriben i classifica específicament la violència en l'àmbit laboral. Ha coordinat la tasca amb els diversos departaments per a la realització d'un treball transversal en aquest sentit, creant el protocol marc per a la intervenció coordinada contra la violència masclista, i els circuits d'actuació territorial (Alt Pirineu - Aran, Catalunya Central, Camp de Tarragona, Comarques de Lleida i Terres de l'Ebre), i l'any 2010 s'ha regulat el règim jurídic de la Comissió nacional per a una intervenció coordinada contra la violència masclista, mitjançant el Decret 60/2010.

El Departament d'Interior, a través del programa de seguretat contra la violència masclista, va elaborar al juny de 2009 el *Procediment de prevenció i atenció policials dels matrimonis forçats*, i al juliol de 2010 ha editat altres materials com la *Guia de diagnòstics de seguretat amb visió de gènere*.

El Departament de Salut va editar al desembre de 2009 el *Protocol per l'abordatge de la violència masclista en l'àmbit de la salut a Catalunya*, així com un conjunt de circuits territorials que han de permetre la implementació efectiva del protocol al territori. Aquest protocol fixa les pautes d'actuació de les i els professionals de la salut davant la violència masclista en l'àmbit de la parella i familiar, i també preveu actuar davant la violència masclista que es pot manifestar en altres àmbits, amb el desenvolupament de documents operatius que han d'orientar les actuacions davant de diferents realitats en l'àmbit laboral, el social i el comunitari.

El Departament d'Acció Social i Ciutadania va crear altres eines útils per abordar aquest problema com són els protocols elaborats per la Secretaria d'Immigració sobre *l'abordatge de la mutilació genital femenina*, que marquen una sèrie d'actuacions per prevenir-la i que coordinen les actuacions institucionals que cal desenvolupar.

El Departament de Justícia elabora programes de formació (mesura penal d'execució a la comunitat) en delictes per violència de gènere.

Els poders públics i la crisi econòmica

Són innegables els avenços en matèria legislativa i de recursos que hi ha hagut en els darrers anys al nostre país, però la situació de crisi econòmica i la resposta que des dels governs s'ha plantejat ha dut a un retrocés en el model social dels països europeus. Es comencen a evidenciar els retalls econòmics en l'Estat de benestar, que, com hem denunciat des del nostre sindicat, afecten més les dones i nenes, sobretot les dels col·lectius amb més situació de vulnerabilitat. Una manifestació del retrocés en les polítiques d'igualtat s'ha fet palès al nostre país amb la supressió del Ministeri d'Igualtat. Aquestes retallades i les que s'anuncien reflectides en els pressupostos generals de l'Estat s'han fet sense haver elaborat l'informe d'impacte de gènere preceptiu, com així ho va legislar Espanya, complint un mandat europeu, en la Llei 30/2003, que va imposar que calia fer-lo en la tramitació de tots els projectes legislatius.

Aquest retrocés en les polítiques públiques i les retallades en la despesa social per part dels poders públics estan fent que no s'avanci en polítiques d'igualtat, fet que, per tant, provoca més violència estructural.

Impacte en el món laboral

La violència en el món laboral queda molt invisible; tampoc des de les institucions que hi treballen es fan visibles els casos. Hem mostrat com s'ha començat a fer una feina de sensibilització i de creació d'instruments, però cal desenvolupar molt més els mecanismes de control d'aplicació de les lleis i d'aquests instruments i, sobretot, el control de les actuacions del Departament de Treball, de la Inspecció de Treball i de l'Administració de Justícia en la protecció de les dones que suporten aquestes violències i de la sanció de les persones responsables.

Feina de sensibilització del sindicat de CC OO i recursos

Tota violència envers les dones, s'esdevingui o no al lloc de treball, repercuteix en la capacitat de la dona de fer la seva feina i, per tant, té també conseqüències laborals.

En els darrers anys s'han produït, tant en l'àmbit estatal com en l'autonòmic, avenços legislatius que des de la Secretaria de la Dona de Comissions Obreres de Catalunya hem donat a conèixer, específicament el que fa referència a la violència de gènere en l'àmbit laboral (assetjament sexual i assetjament per raó de sexe) i les mesures existents de suport a les dones víctimes de violència de gènere. L'any 2009 vam editar una guia sindical amb el títol *Violències de gènere a l'empresa*, i a més disposem de les guies confederals *La acción sindical frente al acoso sexual* i *Derechos laborales y de Seguridad Social de las mujeres víctimas de la violencia de género*, a més de nombroses publicacions de les federacions. També hem realitzat un protocol de CC OO sobre *l'assetjament sexual i per raó de sexe a l'empresa* perquè serveixi de model per a la realització d'un protocol propi per incorporar com a mesura d'igualtat independent, com a mesura dins del pla d'igualtat o com a mesura dins el conveni col·lectiu. S'ha fet formació sindical específica per tot el territori perquè delegades i delegats i treballadores i treballadors en general tinguin coneixement de la legislació existent en matèria d'assetjament sexual i assetjament per raó de sexe, així com les accions a poder desenvolupar en el marc laboral per protegir i conservar els drets laborals de dones que pateixen altres tipus de violència.

Finalment, també a les federacions i unions territorials les secretaries de la Dona organitzen accions de sensibilització, sobretot entorn el 25 de novembre, Dia internacional de l'eliminació de la violència envers les dones. Des d'alguns territoris es participa també en l'elaboració de circuits de detecció i atenció de la violència envers les dones.

D'altra banda, les federacions de l'Àrea Pública han treballat per oferir i demanar recursos formatius i altres dirigits a professionals que atenen dones i nenes víctimes de violències.

La Secretaria d'Immigració de CC OO de Catalunya ha publicat *Violència contra les dones: què és i què hi puc fer?*, que està editada en 9 llengües i que explica totes les novetats legislatives, els llocs sindicals i externs on es pot trobar ajuda.

1. Consultes sindicals

La informació recollida a través de les consultes rebudes el darrer any en les diferents organitzacions del sindicat de CC OO ens diu que hi ha dones que estan patint una situació de violència de gènere i que cerquen canals sindicals per solucionar la seva problemàtica; tot i que tenim suficients raons per saber que arriben una petita part dels casos que realment hi ha. L'experiència sindical també ens diu que una dona que ha patit assetjament i ha hagut de presentar demanda judicial, tot i que obtingui una sentència jurídica favorable, difícilment opta per mantenir la feina al mateix lloc, ja que se li fa dur estar en l'entorn en el qual ha estat assetjada.

De les consultes fetes podem treure les conclusions següents:

1. En assetjament sexual i per raó de sexe:

- La majoria de dones triguen temps a demanar ajuda; sovint, quan hi arriben, ja tenen una baixa per malaltia comuna.
- Els assetjaments per raó de sexe es donen fonamentalment amb la negació sistemàtica de drets entorn la maternitat o per raó de discriminació per la imatge.
- Alguns casos se solucionen positivament en el marc de l'empresa, amb la intervenció de la representació sindical.
- Molts acaben amb la fi d'un contracte laboral (temporal) per part de la persona assetjada.
- En empreses petites, la dona assetjada sovint prefereix rescindir el contracte, a vegades sense cap tipus de negociació.
- Hem tingut un cas de dona assetjada i violada.
- Les demandes judicials que hi ha hagut en el darrer any encara estan en espera de judici. Aquests processos s'allarguen excessivament.

2. Violència de gènere de la parella

- Es dona suport i ajuda en la negociació de la flexibilitat de les condicions de treball que recull la legislació i/o el conveni col·lectiu.

2. Consultes a l'Institut Català de les Dones

Taula 1. Nombre i percentatge acumulat de trucades rebudes per l'ICD sobre violència en l'àmbit laboral. 2009. Catalunya

	Trucades	% acumulat*
2009	56	0,5%

Taula 2. Nombre i percentatge acumulat de trucades rebudes per l'ICD sobre violència en l'àmbit laboral. Fins a l'octubre de 2010. Catalunya

	Trucades	% acumulat*
2010	20	0,2%

Font: Dades sobre Línia d'atenció a les dones en situacions de violències. Evolució de les trucades rebudes. 2009 -2010. Institut Català de les Dones

Des de la Línia d'atenció a dones en situació de violència de l'Institut Català de les Dones (ICD), podem observar que les demandes en les quals la situació de violència té com a marc l'àmbit laboral són poques. No podem comparar les dades dels dos anys, ja que tenen una dimensió temporal diferent, tot i que s'aprecia una disminució d'aquest tipus de trucades.

3. Anàlisi de la negociació col·lectiva

3.1. Violència en l'àmbit laboral

Taula 3. Violència en l'àmbit laboral

Tipus de regulació	Nombre de convenis	Articles que desenvolupen els aspectes següents					
		Regulen sancions	Desenvolupen protocols d'actuació	Desenvolupen compromís a posteriori	Regulen responsabilitats de l'empresa	Dóna funcions a la Comissió d'Igualtat	Dóna funcions a l'agent d'Igualtat
Assetjament sexual (definició i compromís)	78	41	18	2		1	1
Assetjament sexual i per raó de sexe	8	1	4	3		1	
Assetjament sexual i moral conjuntament	67	29	25	3			
Assetjament sexual, per raó de sexe i moral conjuntament	4		3	2	1		
Assetjament sexual i moral i violència de gènere conjuntament	4						
Assetjament sexual i moral i assetjament general	9		1	7			

Font: Elaboració pròpia a partir de l'anàlisi dels convenis col·lectius recollits pel Departament de Treball fins a gener de 2010.

De l'anàlisi dels convenis col·lectius, veiem com encara hi ha molt poca regulació de l'assetjament sexual i per raó de sexe. El que es regula són les sancions, però encara hi ha pocs protocols i menys compromisos a posteriori. La funció de la Comissió d'Igualtat queda poc definida.

Alguns convenis tenen articles en contra de les agressions contra la dignitat i fan esment de tot tipus d'agressions i també de naturalesa sexista.

3.2. Protecció de les víctimes de la violència de gènere

Taula 4. Regulació sobre la protecció de les víctimes de la violència de gènere en els convenis col·lectius analitzats

Nivell de regulació sobre la protecció de les víctimes Articles sobre la protecció per violència de gènere	Nombre convenis
Transcripció de la Llei 2004	56
Transcripció de la Llei 2004 i la concreten	11
Transcripció de la Llei 2004, la concreten i la milloren	7
Milloren la Llei 2004	19
Milloren la Llei 2004, però amb poca concreció	2
Transcripció de la Llei 2004, incorporant altres normatives (Estatut bàsic de la funció pública o altres de la funció pública catalana)	33
TOTAL	128

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Pel que fa a la protecció de les víctimes de violència de gènere, dels 128 convenis col·lectius analitzats, sectorials, d'empresa o de grups d'empreses, veiem que més de la meitat es limiten a transcriure la llei, encara que alguns la concreten més.

4. Efectes de la violència social envers dones i nenes a Catalunya i a Espanya. 2009-2010

4.1. Mortalitat

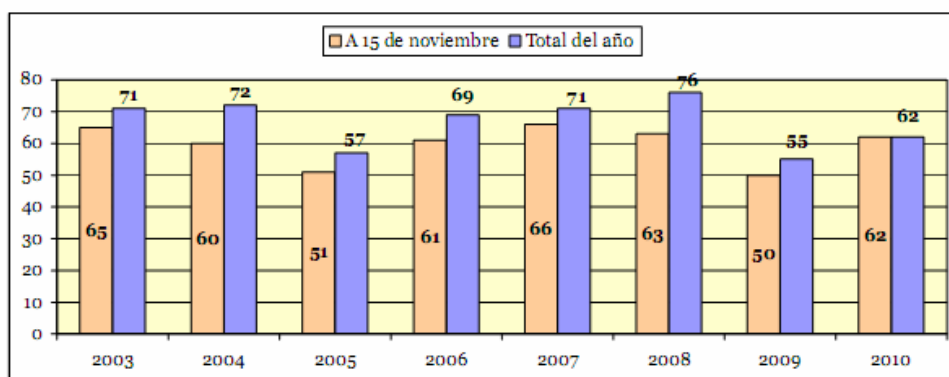
Taula 5. Víctimes mortals de violència masculista segons àmbit. Catalunya. 3 primers trimestres de 2010

Víctimes segons àmbit	Nombre víctimes
Víctimes mortals (àmbit parella)	9
Casos en investigació (àmbit parella)	2
Víctimes mortals (àmbit familiar)	1
TOTAL	12

Font: Dades Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya

Si tenim present que a l'any 2009 hi ha haver 10 víctimes mortals en l'àmbit de la parella, veiem que es percep un cert creixement.

Taula 6. Víctimes mortals de violència masclista segons àmbit. Espanya. 3 primers trimestres i total de l'any

Font: Dades Ministerio de Igualdad

A nivell estatal les dades que tenim disponibles ens informen de 62 dones mortes al 15 de novembre de 2010, 12 dones més que l'any anterior, però menys que del 2007 i 2008.

Altres fonts, com la Red Estatal de Organizaciones Feministas contra la Violencia de Género, parlen de 85 dones mortes fins a novembre de 2010 (computant la violència de la parella, la violència intrafamiliar, l'agressió sexual i el tràfic de dones amb finalitat d'exploració sexual).

Taula 7. Víctimes mortals de violència masclista segons àmbit. Espanya

Víctimes segons àmbit	Nombre de víctimes	
	2009	2010 (fins a octubre)
Subtotal àmbit intrafamiliar	61	79
- Parelles o exparelles	54	66
- Altres relacions familiars	7	13
Agressió sexual	2	1
Tràfic de dones i prostitució	0	4
TOTAL	63	84
Altres víctimes indirectes	3	1
Informació addicional de casos computats en les categories anteriors		
Agressió sexual intrafamiliar	0	0
Casos amb ordre d'allunyament	0	0
Menors	3	5
Casos sense imputar (informació insuficient)	11	17

Font: Red Estatal de Organizaciones Feministas contra la Violencia de Género

Tot i que les dades de la taula no corresponen a períodes de temps equivalents, es constata un augment de les víctimes mortals, ja que en tres trimestres de l'any 2010 hi ha més casos que en tot l'any anterior.

4.2. Denúncies

4.2.1. Violència masclista en l'àmbit de la parella

Taula 8. Denúncies per violència masclista en l'àmbit de la parella. Catalunya. 2009

Any	Denúncies violència masclista (àmbit parella)
2009	13.910

Font: Dades sobre violència masclista de l'any 2009. Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya

Taula 9. Denúncies per violència masclista en l'àmbit de la parella. Catalunya. Acumulat a tercer trimestre de 2010

Any	Denúncies violència masclista (àmbit parella)
2010	9.893

Font: Dades sobre violència masclista de l'any 2010. Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya

En aquestes dues taules veiem el nombre de denúncies per violència masclista en l'àmbit de la parella. Són dades prou significatives i més tenint la certesa que moltes situacions de violència no són denunciades.

4.2.2. Violència masclista en l'àmbit familiar

Taula 10. Denúncies per violència masclista en l'àmbit familiar. Catalunya. 2009

Any	Denúncies violència en l'àmbit familiar
2009	1.744

Font: Dades sobre violència masclista de l'any 2009. Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya

Taula 11. Denúncies per violència masclista en l'àmbit familiar. Catalunya. Acumulat a tercer trimestre de 2010

Any	Denúncies violència en l'àmbit familiar
2010	1.391

Font: Dades sobre violència masclista de l'any 2010. Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya

Tot i que les dades de les taules no corresponen a períodes de temps equivalents, es constata un lleuger augment de les denúncies per violència en l'àmbit familiar. Això fa pensar que les polítiques desenvolupades des de l'Administració i els grups de dones donen seguretat a les víctimes perquè presentin denúncia.

4.2.3. Violència social o comunitària. Agressions sexuals

Taula 12. Agressions sexuals. Acumulat a tercer trimestre. 2009-2010

Any	Agressions sexuals
2009	443
2010	434

Font: Dades sobre violència masclista dels anys 2009 i 2010. Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya

El nombre total d'agressions sexuals l'any 2009 va ser de 558.

Els tres primers trimestres de 2010 hi ha hagut 9 denúncies menys per agressions sexuals que en el mateix període de 2009.

4.2.4. Violència social o comunitària. Mutilació genital femenina

Taula 13. Mutilació genital femenina. 2009

Any	Nombre de casos	Nenes ateses
2009	27	55

Font: Dades sobre violència masclista de l'any 2009. Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya

Taula 14. Mutilació genital femenina. Acumulat a tercer trimestre de 2010

Any	Nombre de casos	Nenes ateses
2010	16	21

Font: Dades sobre violència masclista de l'any 2010. Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya

Tot i que les dades no són comparables perquè tenen una dimensió temporal diferent, ens mostren que la mutilació genital femenina és una realitat, tot i que podem valorar que s'està treballant per eradicar-la i el nombre de casos denunciats tendeix a disminuir.

secretaria de la dona

4.2.5. Violència social o comunitària. Matrimonis forçats

Taula 15. Matrimonis forçats. 2009

Any	Nombre de casos	Menors d'edat	Majors d'edat
2009	12	15	12

Font: Dades sobre violència masclista de l'any 2009. Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya

Taula 16. Matrimonis forçats. Acumulat a tercer trimestre de 2010

Any	Nombre de casos	Menors d'edat	Majors d'edat
2010	12	6	6

Font: Dades sobre violència masclista de l'any 2010. Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya

Segons dades del Departament d'Interior, el nombre de denúncies per casos de matrimonis forçats dels tres primers trimestres de 2010 és equivalent als casos de tot l'any 2009, encara que aquests casos van afectar més nenes/dones, ja que, en una sola denúncia, hi havia diverses germanes.

En la violència social o comunitària cal assenyalar que el treball comunitari i en xarxa permet actuacions en benefici de les dones i les nenes. Encara que és possible que hi hagi molts més casos en els quals no s'arriba a actuar.

5. La Secretaria de la Dona de CCOO de Catalunya. Compromisos i reptes de futur

Des de la seva constitució, la Secretaria de la Dona de CCOO de Catalunya ha demostrat estar compromesa en l'eliminació de tot tipus de violències envers les dones, tenint com a base de treball l'eliminació de la discriminació laboral i social envers les dones. Per aconseguir-ho hem de continuar la lluita per millorar les condicions de treball dels àmbits més precaris, que acostumen a ser sectors i/o categories molt feminitzats i que estan sotmesos a una discriminació indirecta.

Cal incidir en la negociació col·lectiva, tant en els convenis col·lectius com en la implementació de mesures i plans d'igualtat, alhora que és necessari cercar vies àgils de solució per als casos que es produeixen. Cal, també, continuar treballant en la sensibilització i la formació del conjunt del sindicat.

Les tasques que hem realitzat són molt importants, però només són una petita part de les que calen per canviar les mentalitats i estructures que fan perviure els comportaments patriarcals. En aquesta lluita tenim el conjunt del sindicat compromès: així ho ratifiquen tant el pla d'acció com els estatuts aprovats en els diferents congressos de la CONC.

Per això:

- **Comissions Obreres de Catalunya** promourà que, des de l'acció sindical i la negociació col·lectiva, es tinguin en compte les mesures recollides en la Llei orgànica per la igualtat efectiva entre dones i homes i la Llei orgànica de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, concretant, garantint i millorant, si s'escau, l'aplicació dels drets relatius a les condicions laborals que preveuen aquestes lleis.
- **Comissions Obreres de Catalunya** insta els governs central i autonòmic perquè s'impliquin en major mesura i afavoreixin les dotacions pressupostàries i de recursos humans i materials per tal de millorar la coordinació, la col·laboració i l'actuació dels organismes i les institucions responsables de l'eliminació de tot tipus de violències.
- **Comissions Obreres de Catalunya** es compromet a continuar col·laborant amb el conjunt de les administracions i tots els agents socials implicats a contribuir des dels diferents àmbits d'actuació, a impulsar mesures per prevenir i eradicar tota forma de discriminació i violència envers les dones.
- **Comissions Obreres de Catalunya** ens hem marcat l'objectiu d'afavorir la formació i el coneixement del conjunt dels delegats i de les delegades sindicals sobre les lleis, per poder intervenir des de l'acció sindical en la defensa i la protecció de la víctima en les empreses.
- **Comissions Obreres de Catalunya** reforçarà el seu compromís d'implicació en la defensa de les dones víctimes de la violència, des dels àmbits que li són propis, i avançarà en la intervenció sindical, introduint protocols contra l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe.
- **Comissions Obreres de Catalunya** reclama als organismes de relacions laborals i a les empreses actuacions justes i resolució immediata de les situacions de violència en el treball.
- **Comissions Obreres de Catalunya** fa una crida a la justícia internacional a perseguir com a delictes el femicidi, la violació en els conflictes, i aturar el tràfic de dones amb la finalitat de l'explotació sexual.
- **Comissions Obreres de Catalunya** creu que és necessari definir i abordar la violència contra les dones com a tema social, econòmic i polític, considera la violència com un atemptat contra els drets humans, i afavoreix una estratègia més eficaç des dels diferents organismes internacionals que proporcionin una resposta global.
- **Comissions Obreres de Catalunya** insta a participar en les diferents mobilitzacions i actes que, des de les organitzacions de dones, socials i sindicals, es convoquen a tot Catalunya al voltant del 25 de novembre.